

UDNÆVNELSE AF PROFESSOR, DR.JUR. KNUD WAABEN TIL ÆRESMEDLEM AF DANSK KRIMINALISTFORENING

AF FORMANDEN FOR DANSK KRIMINALISTFORENING WILLIAM RENTZMANN

Indtil i dag er der i foreningens 100 årige historie kun blevet udnævnt to æresmedlemmer. Når man læser Peter Gardes bog om foreningens historie, synes der nok at kunne peges på et par stykker til, som ved deres store og mangeårige indsats kunne have fortjent denne hædersbevisning. Men her har foreningen altid været meget tilbageholdende.

Første gang der udnævntes et æresmedlem var i forbindelse med foreningens 50 års jubilæum i 1949, hvor den svenske dommer og politiker Karl Schlyter, en af de helt store skikkelser i nordiske kriminalistkredse gennem tiderne, blev æresmedlem af den Danske Kriminalistforening.

Anden gang var 37 år senere, nemlig 1986, hvor samme ære overgik højesteretssagfører Jon Palle Buhl for hans kolossale organisatoriske indsats for foreningen gennem mere end 40 år. Det er vel tvivlsomt, om foreningen havde været i stand til at overleve både økonomisk og organisatorisk uden Jon Palle Buhls uegennyttige indsats, som vi skylder ham stor tak for.

I forbindelse med foreningens 100 års dag har bestyrelsen besluttet at udnævne det tredje æresmedlem i foreningens historie, nemlig professor, dr.jur. Knud Waaben, som var foreningens 5. formand fra 1963 - 1975.

Kære Knud

Det skyldes ikke din videnskabelige produktion og ej heller din tjeneste i det som Theophilus kaldte "Athenes hær" - det er du fortjent blevet hyldet for ved andre lejligheder, bl.a. ved tildeling af Ørsted-medailen i 98.

Derimod får du denne hædersbevisning for din kriminalistiske og kriminalpolitiske virksomhed, således som den dels fundet sted inden for rammerne af Dansk Kriminalistforening, dels - og især - i forbindelse med dit virke i Straffelovrådet.

Om din virksomhed som medlem af foreningens bestyrelse fra 1959 og dens formand fra 1963 findes der ikke megen nedskreven vidnesbyrd i foreningens annaler. Det er formentlig et udslag af din udprægede beskedenhed, at der ikke findes dokumentation for denne del af din indsats.

Allerede i forbindelse med de første gange du optrådte på årsmøder og nordiske kriminalistmøder i begyndelse af 60'erne, tegner der sig imidlertid konturerne af en rationel humanist, som ikke ligger under for herskende opfattelser, men som har sin egen opfattelse af, hvad der er rigtigt. Det kan man fx se af din forudseende mindretalsudtalelse om kombinationsdomme i Straffelovskommissionens betænkning om ungdomskriminalitet i 1960 og din diskussion med

Hurwitz på det nordiske kriminalistmøde i 1962 om brug af sikkerhedsforanstaltninger i forbindelser med trusler.

Medens der ikke er nedfældet meget om din formandstid, er der derimod i Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab klare vidnebyrder om den store arbejdsindsats, du lagde som hovedredaktør igennem 12 år fra 1970 - 1981 - en periode, hvor teknikken ikke var så udviklet, at den kunne overtage store dele af det slidsomme administrative arbejde, som er forbundet med en sådan post. Ja, det kan godt være, at teknikken var opfundet, men den havde i hvert fald ikke haft held til at overflødiggøre din gamle skrivemaskine!

Men der er ingen tvivl om, at dér hvor din hovedindsats har ligget, er i Straffelovrådet. Det er her, du har sat dit eget uafviskelige kvalitetsmærke på straffelovgivningen gennem en menneskealder. Nemlig i din næstformandstid fra Straffelovrådets oprettelse i 1960 til 1971 og ikke mindst i din formandstid fra 1971 til 1995.

I den tid, der er gået, har du, så vidt jeg kan tælle mig frem til, stået bag 12 betænkninger og 36 udtalelser - hvoraf adskillige ligesåvel kunne have været benævnt betænkninger - og de har dækket næsten alle tænkelige aspekter af strafferettens område.

Din næsten overmenneskelige grundighed og den minutiøse og præcise gennemtænktthed, som arbejdet blev udført med har været afgørende for, at praktisk taget alle betænkninger og udtalelser har ført til lovgivning, som enten fuldstændig svarede til Straffelovrådets forslag, eller som i hvert fald lå meget tæt op af det. På den måde har du sikret Straffelovrådet en enestående indflydelse på den kriminalpolitiske udvikling. De gange man har forsøgt sig med hurtig lovgivning uden om Straffelovrådet, har forslagene derimod som oftest lidt en krank skæbne.

Det er imidlertid ikke alene grundigheden, der har været afgørende for Straffelovrådets og din gennemslagskraft. Det har også været din måde at skrive på. Du er i stand til at formulere sproget og sammenkæde sætninger på en måde, så det næsten bliver en musikalsk nydelse for læseren. Uanset om man som udgangspunkt er på bølgelængde med din holdning eller ej, føres man blidt vuggende ind i dit univers og frem til det, som synes at være det eneste mulige endemål. Jeg har selv midt i 80'erne haft fornøjelsen af at sidde i Straffelovrådet, og jeg husker tydeligt situationer, hvor jeg syntes, jeg mødte op med et eller andet godt indfald til Straffelovrådets møde, men hvor det viste sig, efter at have været igennem din saglige, stilfærdige og indsigtfulde behandling, ikke at have nogen gang på jorden. Ikke at man på nogen måde følte sig nedgjort, det var slet ikke din stil, tværtimod endte det som oftest med, at man var ganske stolt af den måde du forstod at formulere ens tanker på, selv om de altså viste sig at skulle være helt anderledes, end man oprindeligt troede. Jeg har nogle gange efter sådan en oplevelse haft det ligesom Storm P, da han sagde: "Man går tit og tænker på noget, som ved nærmere eftertanke viser sig at være ganske utænkeligt".

Nu vil du jo nok sige, at en meget stor del af skrivearbejdet i Straffelovrådet blev udført af fremragende sekretærer. Som Nordskov Nielsen, Hermann, Michael Lunn, Poul Dahl osv. Og de er da ganske rigtigt alle sammen fremragende skribenter, men sådan som jeg har forstået det, er det nu først noget, de blev efter at have været gennem en hård oplæring fra din side. De første mange gange var der ikke meget tilbage af det, de havde skrevet. Michael har fortalt mig om et bestemt udkast han havde udfærdiget og hvor der efter din revision kun var ét ord tilbage som skyldtes ham - og det var ordet "kritisk". Det var næppe heller helt tilfældigt.

Du er ikke den type, der bare sætter dit navn under noget, som andre har tænkt. Du har i sandhed været det, som man i erhvervslivet kalder en "arbejdende formand". Og det er derfor, man med god samvittighed kan sige, at du som person har fået en helt enestående betydning i dansk kriminalpolitik.

De nemme løsninger "de hurtige hug", det er ikke dig - selv om jeg ved, at du i krisesituationer også har kunnet præstere fremragende arbejde på ingen tid. Men ellers har du lagt megen vægt på, at tingene må tage den tid, de tager. Og det skal nok have virket provokerende engang imellem på dine omgivelser. Shakespeare lader Cæsar sige om Cassius: "He thinks too much, such men are dangerous". "Farlig" er måske ikke det ord, man umiddelbart vil forbinde med dig. Men hvis du har været "farlig", så er det for vanetænkere, bekvemmelighedstænkere og dem, der vil springe over, hvor gærdet er lavest. Og den form for farlighed kan vi ikke få nok af.

Brydesholt skriver i en kronik, som kommer én af dagene, at de bedste ønsker, man kan have for foreningen, er at den "også i fremtiden bidrager til, at udformning af dansk kriminalpolitik må ske på et rationelt grundlag". Det er præcis det, du har været bannerfører for .

Da Hurwitz i 1949 hyldede daværende æresmedlem Karl Schlyter, var det bl.a. med ordene: "Ingen nulevende ... har betydet mere..... for at fremme en progressiv kriminalpolitik i human og rationel ånd".

De ord vil jeg gerne overføre på dig, når jeg nu på bestyrelsens vegne udnævner dig til æresmedlem af Dansk Kriminalistforening.

Til lykke.